

Опитування банків у II кварталі 2024 року засвідчило зростання обсягів і зниження вартості зобов'язань. Обсяги залучення коштів зростали від усіх клієнтів – домогосподарств і корпорацій, також збільшилися обсяги оптового фондування. Рекордною була частка банків, які повідомили про зниження вартості запозичень. За даними респондентів, дешевшали депозити як населення, так і бізнесу. Вартість оптового фондування зменшилася вперше за три останніх квартали. У липні – вересні фінустанови очікують подальшого здешевлення запозичень від клієнтів, обсяги фондування збільшуватимуться. Загальна строковість депозитів, як зазначали опитані, поволі знижувалася, така тенденція триватиме і в наступні 12 місяців. Частка зобов'язань в іноземній валюті дещо зменшилася та, за очікуваннями банків, скоротиться також у III кварталі. Обсяг капіталу за останніх 12 місяців зріс у більшості банків, 90% респондентів очікують його збільшення і в майбутньому. Три квартали поспіль вартість капіталу, за оцінками банків, зменшувалася, респонденти прогнозують здешевлення капіталу й надалі.

Зобов'язання

У II кварталі респонденти відзначили значне зростання зобов'язань банків у цілому. Більшість фінустанов повідомила про зростання обсягів коштів як домогосподарств, так і корпорацій. Обсяг оптового фондування, що включає випуск облігацій, залучення кредитів міжнародних фінансових організацій (МФО) чи материнських банків, довгострокове рефінансування тощо, зростав третій квартал поспіль, переважно в окремих великих банків.

На думку респондентів, залучення від корпорацій збільшилися завдяки пропозиції самих клієнтів, значно менший вплив на їхній приріст мали регуляторні вимоги і наміри фінустанов змінити структуру фондування. Зростання запозичень від домогосподарств банки пояснювали змінами регуляторних вимог. А от вартість не сприяла залученню клієнтських коштів.

У III кварталі фінустанови в цілому очікують зростання обсягу зобов'язань. За оцінками респондентів, залучення зростатимуть як від населення, так і від бізнесу, натомість обсяг оптового фондування дещо зменшиться.

У II кварталі 40% банків очікували залучити оптове фондування у наступні 12 місяців. Окремі великі фінустанови сподівалися отримати оптові кошти вже в III кварталі. Банки розраховували на надходження фінансування для проектів відновлення, зокрема від ЄС та МФО. Респонденти планували залучати оптові кошти, щоб узгодити строковість активів і зобов'язань. Зацікавленість інвесторів і нецінові чинники також впливали на залучення оптового фондування. Попит банків й надалі стримувала висока ціна оптових запозичень.

Середня вартість фондування в цілому знижувалася четвертий квартал поспіль. Найбільшими за всю історію опитувань, з II кварталу 2021 року, були частки

респондентів, які повідомили про зниження вартості коштів бізнесу і населення. Вартість оптових залучень також дещо зменшилася вперше за останніх три квартали.

У III кварталі майже всі банки очікують подальшого зниження вартості депозитів і для домогосподарств, і для корпорацій. Ціна оптового фондування також зменшиться.

У квітні – червні, за оцінками банків, частка фондування у валюті знизилася. Подібні очікування значна частка респондентів має і на III квартал.

Третій квартал поспіль строковість фондування дещо скорочувалася, хоча у II кварталі про це заявило менше фінустанов, ніж квартал тому. За оцінками банків, така сама тенденція триватиме і в наступні 12 місяців.

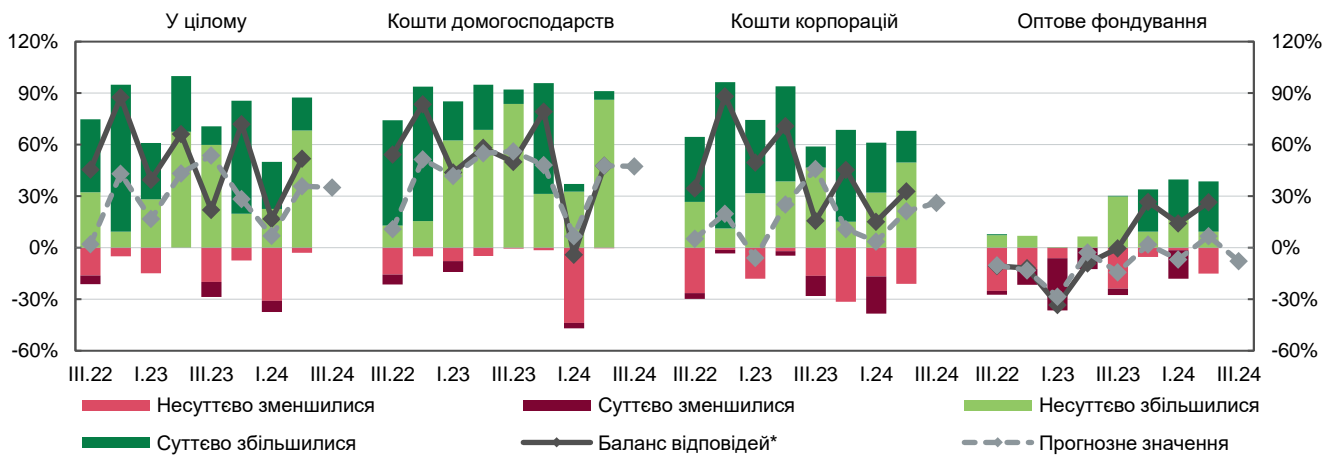
Капітал

У II кварталі близько 90% респондентів зазначили, що загальний обсяг їхнього капіталу за останніх 12 місяців збільшився. У наступні 12 місяців три чверті банків очікують збереження цієї тенденції.

Починаючи з III кварталу 2022 року респонденти називали прибутковість визначальним чинником, що зумовить збільшення обсягу капіталу в найближчому майбутньому. Окремі банки повідомили, що скорочення обсягу капіталу можливе внаслідок зміни регуляторних вимог, погіршення макроекономічних прогнозів чи зміни ризик-апетиту банку. У II кварталі лише кожна десята фінустанова повідомила про наміри акціонерів збільшувати обсяг капіталу в наступні 12 місяців.

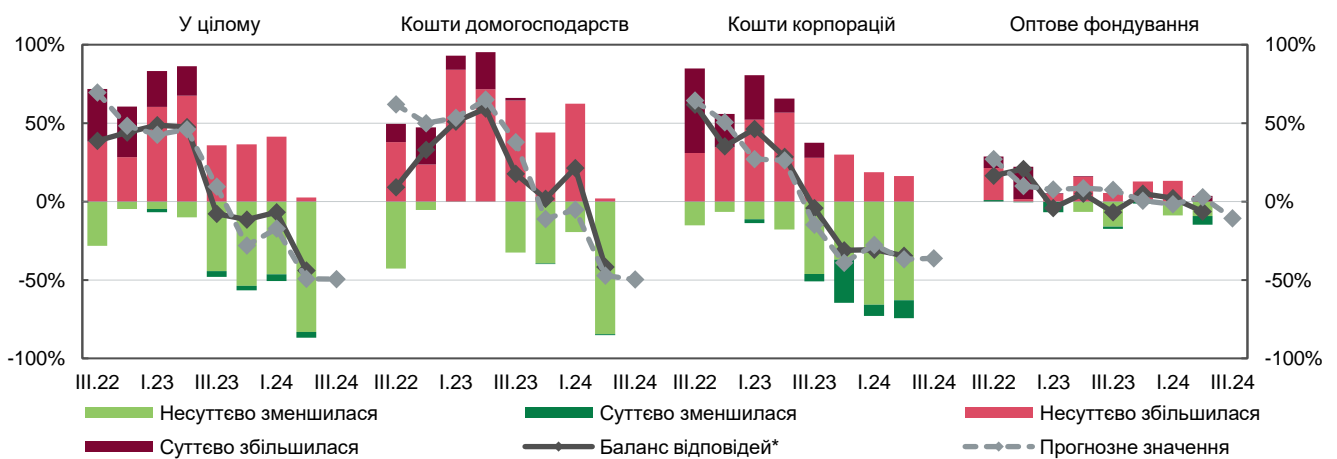
Третій квартал поспіль респонденти зауважували про зниження вартості капіталу впродовж останніх 12 місяців. Банки очікують зменшення вартості капіталу і в майбутньому.

Графік 1. Зміна обсягів фондування банків

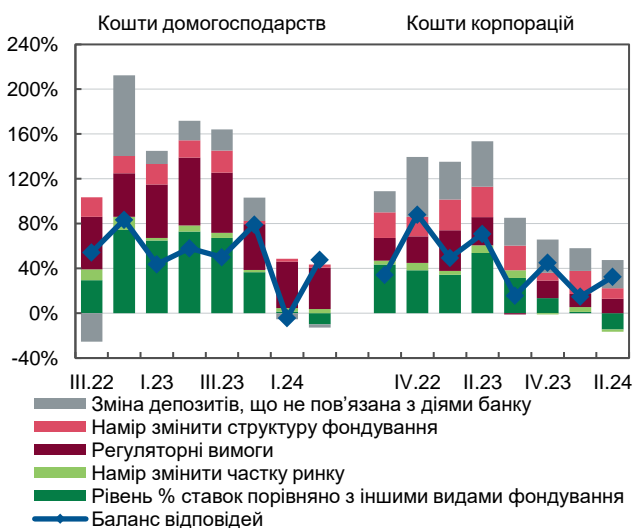
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення обсягів фондування. Порядок розрахунку балансу відповідей наведено в [додатку: "Методологія та результати опитування"](#).

Графік 2. Зміна вартості фондування банків

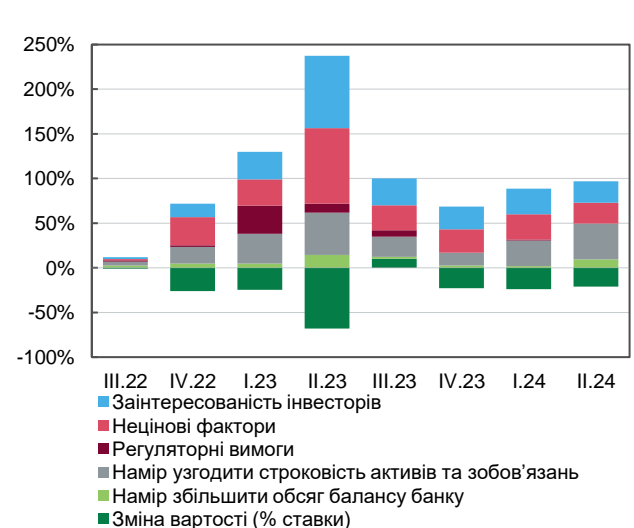

* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання вартості фондування.

Графік 3. Вплив факторів на зміну обсягу залучених коштів (баланс відповідей*)

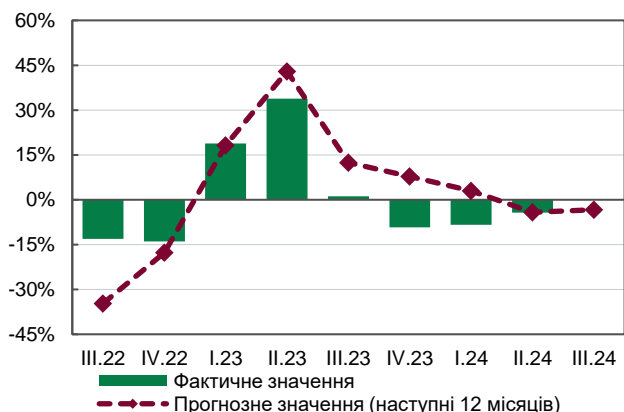
Графік 4. Вплив факторів на зміну обсягу залучення оптового фондування в майбутньому (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив фактору на зростання обсягів залучених коштів.

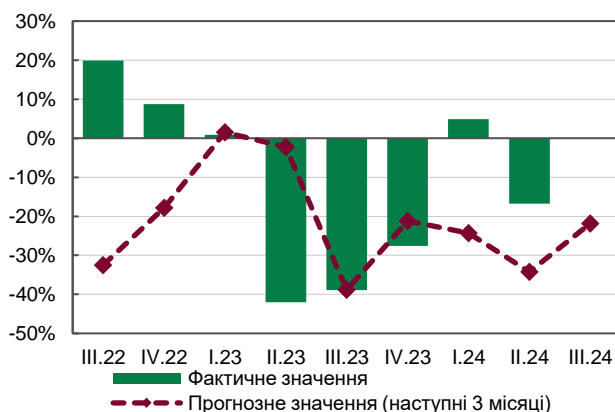
Лінія – баланс відповідей обсягу залучених коштів, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Графік 5. Зміна строковості фондування, залученого банками (баланс відповідей*)

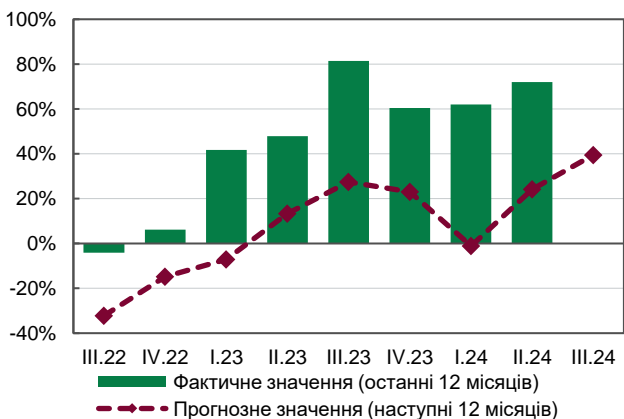
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання строковості залучених коштів.

Графік 6. Зміна частки фондування в іноземній валюті (баланс відповідей*)

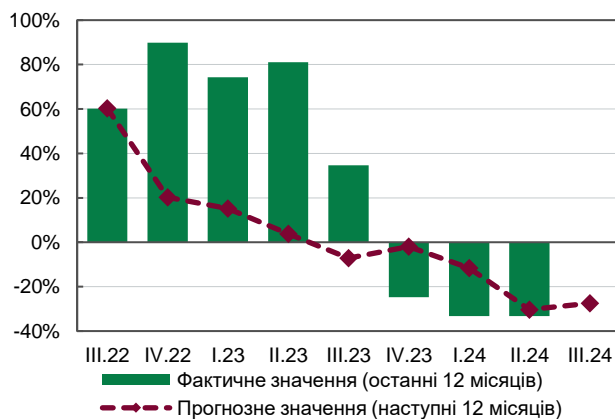
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання частки залучених коштів в іноземній валюті.

Графік 7. Зміна загального обсягу капіталу банків (баланс відповідей*)

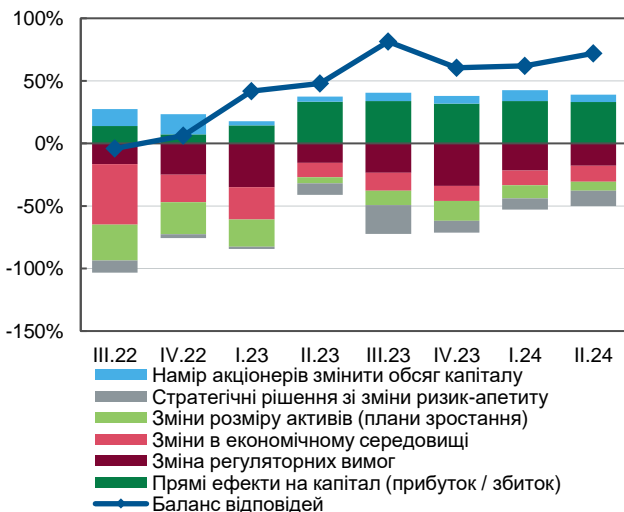
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення загального обсягу капіталу.

Графік 8. Зміна вартості капіталу банків (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення вартості капіталу.

Графік 9. Вплив факторів на зміну обсягу капіталу банків у наступні 12 місяців (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив на зміну обсягу капіталу банків.

Лінія – баланс відповідей зміни фактичного обсягу капіталу, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Додаток. Методологія та результати опитування

Кожен банк-респондент в особі менеджера з управління пасивами заповнював електронну анкету.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступного за звітним кварталом. Запитання з розділу “Капітал” стосуються змін протягом попередніх 12 місяців до опитування та наступних 12 місяців.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до +1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь

“зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5.

Кожну оцінку зважено на вагу відповідного банку в загальній вибірці залежно від його частки в пасивах або коштах фізичних осіб/суб’єктів господарювання цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про збільшення певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про зменшення цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні від -100% до +100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (обсягів та вартості фондування/капіталу, строковості запозичень тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Таблиця. Результати опитування

Баланс відповідей	2021		2022				2023				2024	
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Зобов’язання												
1. Як змінилися обсяги фондування протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	0%	53%	12%	32%	46%	88%	39%	66%	22%	72%	17%	52%
Кошти домогосподарств	-8%	62%	58%	14%	54%	84%	44%	58%	50%	79%	-4%	48%
Кошти корпорацій	14%	33%	-27%	40%	34%	88%	50%	71%	16%	45%	15%	33%
Оптове фондування	13%	0%	-3%	-26%	-11%	-12%	-33%	-9%	0%	27%	14%	27%
2. Як зміняться обсяги фондування в наступному кварталі?												
У цілому	22%	8%	-21%	2%	43%	17%	43%	54%	28%	7%	36%	35%
Кошти домогосподарств	31%	0%	-8%	11%	51%	42%	55%	56%	48%	7%	48%	47%
Кошти корпорацій	18%	18%	-43%	5%	20%	-6%	25%	46%	11%	4%	21%	26%
Оптове фондування	5%	-2%	39%	-10%	-13%	-28%	-3%	-14%	2%	-7%	7%	-8%
3. Як у середньому змінилася вартість фондування протягом кварталу, що закінчився?												
У цілому	1%	7%	15%	31%	39%	44%	49%	48%	-8%	-12%	-7%	-44%
Кошти домогосподарств	-23%	-15%	-19%	0%	9%	33%	51%	59%	18%	2%	21%	-42%
Кошти корпорацій	18%	26%	7%	40%	62%	35%	46%	29%	-4%	-31%	-31%	-35%
Оптове фондування	12%	12%	30%	47%	16%	21%	-4%	5%	-7%	5%	2%	-6%
4. Як зміниться вартість фондування в наступному кварталі?												
У цілому	22%	16%	11%	70%	48%	43%	46%	10%	-28%	-17%	-49%	-49%
Кошти домогосподарств	-1%	3%	-17%	62%	50%	53%	65%	38%	-11%	-5%	-47%	-50%
Кошти корпорацій	23%	16%	9%	64%	51%	27%	26%	-15%	-39%	-28%	-37%	-36%
Оптове фондування	5%	10%	22%	27%	10%	8%	9%	8%	0%	-2%	3%	-11%
5. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?												
Фактори попиту з боку банку												
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування	-17%	-30%	2%	-6%	29%	74%	65%	73%	67%	37%	1%	-10%
Намір змінити частку ринку	8%	7%	3%	3%	10%	12%	2%	5%	5%	2%	3%	4%
Регуляторні вимоги	0%	4%	44%	37%	47%	39%	48%	61%	54%	41%	41%	37%
Намір змінити структуру фондування	9%	-6%	7%	4%	18%	16%	18%	15%	20%	3%	3%	3%
Фактори пропозиції з боку вкладників												
Зміна депозитів домогосподарств, що не пов’язана з діями банку	-5%	14%	29%	12%	-25%	72%	12%	17%	19%	21%	-5%	-3%

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
6. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів корпорацій протягом кварталу, що закінчився?													
Фактори попиту з боку банку													
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування		18%	2%	15%	8%	43%	38%	34%	54%	32%	13%	1%	-14%
Намір змінити частку ринку		8%	4%	0%	3%	4%	7%	3%	7%	7%	-1%	4%	-2%
Регуляторні вимоги		0%	6%	29%	15%	20%	24%	36%	25%	-1%	16%	12%	13%
Намір змінити структуру фондування		-5%	-10%	0%	5%	23%	17%	27%	27%	22%	7%	21%	9%
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Зміна депозитів корпорацій, що не пов'язана з діями банку		17%	12%	-19%	18%	19%	53%	34%	40%	25%	30%	20%	25%
7. Як змінилася частка фондування в іноземній валюті в кварталі, що закінчився?													
У цілому		-10%	-29%	-29%	-15%	20%	9%	1%	-42%	-39%	-28%	5%	-17%
8. Як зміниться частка фондування в іноземній валюті в наступному кварталі?													
У цілому		-31%	-32%	-39%	-33%	-18%	2%	-2%	-39%	-21%	-24%	-34%	-22%
9. Як змінилася строковість фондування, залученого в кварталі, що закінчився, порівняно з попереднім?													
У цілому		-11%	1%	-42%	-58%	-13%	-14%	19%	34%	1%	-9%	-8%	-4%
10. Як зміниться строковість фондування протягом наступних 12 місяців?													
У цілому		3%	-5%	-31%	-35%	-18%	18%	43%	12%	8%	3%	-4%	-3%
11. Які фактори вплинули на плани залучення оптового фондування в майбутньому?													
Фактори попиту з боку банку													
Намір збільшити обсяг балансу банку		49%	51%	40%	1%	3%	5%	5%	14%	2%	3%	2%	9%
Намір узгодити строковість активів та зобов'язань		50%	63%	51%	-7%	4%	19%	34%	47%	22%	15%	28%	40%
Зміна вартості (% ставки)		35%	0%	-11%	-19%	-1%	-26%	-25%	-68%	10%	-23%	-24%	-21%
Нецінові фактори		19%	21%	21%	-3%	2%	31%	30%	85%	28%	26%	28%	23%
Регуляторні вимоги		44%	42%	22%	22%	2%	2%	31%	10%	7%	0%	1%	0%
Фактори пропозиції з боку вкладників													
Заінтересованість інвесторів		42%	42%	15%	-11%	2%	15%	31%	81%	30%	25%	29%	24%
II. Капітал													
12. Як змінився загальний обсяг капіталу протягом останніх 12 місяців?													
У цілому		45%	72%	11%	29%	-4%	6%	42%	48%	81%	60%	62%	72%
13. Як зміниться загальний обсяг капіталу в наступні 12 місяців?													
У цілому		60%	63%	-56%	-32%	-15%	-7%	13%	27%	23%	-1%	24%	39%
14. Як змінилася вартість капіталу протягом останніх 12 місяців?													
У цілому		29%	33%	32%	27%	60%	90%	74%	81%	35%	-25%	-33%	-33%
15. Як зміниться вартість капіталу в наступні 12 місяців?													
У цілому		-27%	23%	56%	60%	20%	15%	4%	-7%	-2%	-12%	-30%	-27%
16. Які фактори вплинуть на зміну обсягу капіталу в наступні 12 місяців?													
Прямі ефекти на капітал (прибуток/збиток)		71%	73%	-77%	-51%	14%	7%	14%	33%	34%	32%	34%	33%
Зміна регуляторних вимог		-53%	-32%	-31%	4%	-17%	-25%	-35%	-15%	-23%	-34%	-22%	-18%
Фактори попиту на капітал з боку банку													
Зміни в економічному середовищі		-10%	-1%	-70%	-80%	-49%	-22%	-26%	-11%	-14%	-12%	-12%	-13%
Стратегічні рішення зі зміни ризик-апетиту		10%	10%	-18%	-13%	-10%	-3%	-2%	-9%	-23%	-9%	-9%	-12%
Зміни розміру активів (плани зростання)		19%	38%	7%	-25%	-29%	-26%	-22%	-5%	-12%	-16%	-10%	-7%
Фактори пропозиції капіталу з боку інвесторів													
Намір акціонерів змінити обсяг капіталу		9%	7%	5%	11%	13%	16%	3%	4%	7%	6%	9%	6%

Інформація про опитування

Національний банк України високо цінує участь банків в опитуванні в умовах воєнного стану.

З липня 2021 року Національний банк України запровадив щоквартальне опитування банків про фондування. Основна мета – поглибити розуміння динаміки обсягів, структури та вартості зобов'язань і капіталу банків. Звіт охоплює узагальнені оцінки та очікування респондентів про обсяги, вартість, строковість різних видів зобов'язань і капіталу банків, а також чинників, що впливали на ці показники.

Звіт містить оцінки стану банківського фондування в II кварталі та очікувань на III квартал 2024 року. Узагальнені оцінки змін показників капіталу банків зазначено за останні 12 місяців та містять очікування на наступні 12 місяців, тобто III квартал 2024 року – II квартал 2025 року. Опитування проводилося із 17 червня до 8 липня 2024 року серед менеджерів банків, відповідальних за управління пасивами. Відповіді надали 26 фінансових установ, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 96%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Опитування про банківське фондування стосовно очікувань у IV кварталі буде опубліковане в жовтні 2024 року.